

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, pošni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, pošni predal 22. Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino- zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De- belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane pe- titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 45.

Sobota 1. junija 1929.

Leto IV.

Angleške volitve.

Velik porast glasov angleške delavske stranke.

Do trenutka, ko to pišemo, ni še natančno znan izid angleških volitev. Vendar je že iz dosedaj znanih volilnih rezultatov v nekaterih volilnih okrajih razvidno, da je število glasov za delavsko stranko v velikem porastu. Prvo štetje glasov iz petih volilnih okrajev izkazuje naslednje rezultate: konservativci izgubili pet mandatov, laboristi pridobili štiri, liberalci enega izgubili in enega pridobili. Delavska stranka pridobiva povsod na glasovih, z liberalno stran- ko ima povsod večino glasov, ven- dar ohranjujejo konservativci vsled angl. večinskega volil. sistema več mandatov, nego bi jim faktično pripa- dalo. V enem od teh volilnih okra-jev so n. pr. laboristi in liberalci ime-

li skupno 17.000 glasov, konservativ- ci pa 15.000, mandat je pa vendar pripadel konservativcem! Glasovalo je skupno 77% volilcev, žene so v večini, zlasti one, ki so po novem volilnem zakonu dobile volilno prav- vičo, so se skoro korporativno udele- žile volitev in tako pomnožile za en cel milijon večino ženskih aktivnih volilcev nad moškimi.

Med znanimi laborističnimi vodi- telji je med drugimi izvoljen tudi so- drug Henderson, ki je bil v bivšem Macdonaldovem kabinetu notranji minister.

Angleška delavska stranka je na pohodu in zavedni svet spremlja na- vdušen njene uspehe!

Pomen ameriškega kapitala.

Ameriške Zedinjene države so danes svetovni faktor, ki odloča v vseh gospodarskih in logično tudi v političnih vprašanjih. V razpravi je v Parizu odplačevanje reparacij, vprašanje vojne in miru. Zaradi tega je jako zanimivo poznati zlasti gos- podarski vpliv Zedinjenih držav na ostalem svetu. Amerika v tem pogle- du sicer nima statistike, razen za one denarne operacije, ki sodeluje pri njih država ali prevzema moral- no odgovornost s tem, da dovoli jav- nost dotičnih papirjev.

V letu 1927. so Amerikanci kupili za 1593 milijonov dolarjev, leta 1928. pa za 1488 milijonov dolarjev ino- zemskih vrednostnih papirjev.

Amerikanci so prevzeli vrednost- nih papirjev leta 1928. za 292,5 mili- jonov v Nemčiji, 65,5 v Italiji, 61 na Danskem, 29 na Švedskem, 26 na Ogrskem, 24,5 v Angliji; v ostalih evropskih državah pa še za 141 mili- jonov dolarjev.

V drugih ameriških državah pa so Zedinjene države naložile 674,5 milijonov dolarjev.

To so naložbe kapitalij, nad kate- rimi imajo Zedinjene države pregled, dočim so razne banke investirale v Evropi in drugod najmanj še 50 od- stotkov navedenih zneskov.

Amerikanski kapitalisti nalagajo svoj denar v državnih posojilih, jav- nih delih in napravah, zlasti pa v in- dustrijskih papirjih. V javne namene gre le okoli 20% teh posojil, vse dru- go gre za odkupovanje rentabilnih industrij.

Odtok denarja iz Zedinjenih dr- žav je povzročila nizka bančna ob- restna mera, ki so jo uvedle banke zaradi preobilice kapitalij.

Po vladni statistiki je bilo v Evro- pi naloženega ameriškega denar- ja nad 650 milijonov dolarjev v zad- njem letu, razen tega pride k tem naložbam še do 300 milijonov privat- nih bančnih naložb. Skupaj je torej investiranih v Evropi v letu 1928. nad 950 milijonov dolarjev posojil, ozi- roma Amerika je pokupila za ta zne- sek raznih vrednostnih papirjev. V naši valuti znaša to najmanj 36,5 mi- ljard dinarjev investicijskega kapi- tala; leta 1927. pa še nekaj več.

Iz tega jasno sledi, da imajo sve- tovní karteli svojo opravičenost ter da bo v bodočih meddržavnih sporih odločil in diktiral svetovni ka- pitalizem še z večjo avtoriteto, kakor je odločal v bivši svetovni vojni.

Kapitalizem se zdi to vprašanje zato tako važno, ker mora na pri- mer Nemčija, če hoče redno odpla- čevati vojne obveze, nuditi kot pla- čilo v velikem delu razne vrednostne listine. Vprašanje je, če bo Amerika hotela prevzeti zadostno število vrednostnih papirjev, ker računajo, da bi jih utegnili prevzeti le za okoli 200 milijonov.

Vprašanje reparacij je komplici- ran problem, ker upnice nočejo ničesar popustiti, marveč kvečjemu po- daljšati obroke odplačevanja. Celo vprašanje pa pomeni v bistvu le ko- lonizacijo Evrope.

Nemška socialna demokracija za repu- bliko in demokracijo.

V Magdeburgu se je vršil stran- kin zbor nemške socialne demokra- cije. Ob tej priliki je delavstvo pri- redilo velikansko manifestacijo z ob- hodom in shodom. Državni kancler Müller in pruski ministrski predsed- nik Wells sta govorila pri teh mani- festacijah. Kancler je zlasti povdaril, da je socialna demokracija prepri- čila, da se država ni rzsula. Pozval je tudi manifestante, da mora delav- stvo vztrajati v boju za zmago so- cializma.

Strankin predsednik Wells je imel daljši govor, v katerem je ob- jasn timer nastop proti komunistom. Prej je bila stranka v opoziciji, danes pa jo je volja več kot ene tretjine na- roda ustvarila kot najmočnejšo vlad- no stranko. Ta uspeh je ustvaril da-

našnji položaj. Vsaka stranka pa, ki je v vladi, mora nositi breme odgo- vornosti.

Wells je tudi izjavil glede repa- racijskih bremen, da mora Nemčija z njimi računati, ker jih noben stran- kin zbor ne more spraviti s sveta, čeprav se steka znatni del dela in produkcije namesto v splošno blago- stanje lastne države desetletja v že- pe reparacijskih upnikov. Odstrani- tev tega stanja se da doseči le potom delovanja socialistične internacio- nale.

Med socialnimi demokrati ni ni- kogar, ki bi ne želel čiste socialno- demokratske vlade. Pa tudi mi ve- mo, da tiste stranke, s katerimi smo mi v koaliciji, nimajo interesa, da so- cialna demokracija dosega politične

in gospodarske uspehe, torej tudi ne na uspešnem delovanju vlade, ki jo vodijo socialni demokrati.

Vemo tudi, da so poizkušale stran- ke, s katerimi smo v vladi, zaradi težkega finančnega položaja vprizo- riti gonjo tako proti finančni kakor tudi proti socialni politiki. Zlasti so intrigirali proti podpori za nezapo- slene.

Toda podpor za nezaposlene si nemške strokovne organizacije in so- cialnodemokratska stranka ne dasta

jemati. Če smo v koaliciji z meščan- skimi strankami, še to ne pomeni, da je razredni boj prenehal.

Govornik je še omenjal stremlje- nje meščanskih strank po diktaturi. Izjavil je, da bi imela pravico do diktature samo socialna demokraci- ja, ker le socialna demokracija ga- rantira tudi za povratek k demo- kraciji.

Kongres je govor Wellsa burno pozdravil ter izvolil Wellsa za pred- sednika kongresa.

Politika Francije proti Italiji.

Francoska diplomacija je ljubo- sumna na Italijo. Zato ima namen, da ustvari proti gobezdavi imperija- listični politiki Italije zvezo vzhodno- evropskih držav. Francija ne mara, da bi Italija dobila vpliv v Sredo- zemskem morju, zaradi tega otežko- čuje vse akcije Italije. V Afriki pod- pira domačine proti Italiji, z ozirom na pogodbo med Anglijo in Italijo glede sueškega kanala je Francija izpodrinila vpliv Italije v Abesiniji. Istotako se Francija ne umakne iz Sirije, da Italija v Turčiji ne dobi prevelikega vpliva. Mnogo je pa Ita- lija sama zakrivila, ker ravna ne- taktno s Švico, Nemčijo in tudi Av- strijo. Francija je pritegnila nemške banke v svoj delokrog ter sklenila mornarsko pogodbo z Anglijo, ki ima namen obrambe proti Zedinjenim dr- žavam in Italiji. Proti Italiji so tudi Angleži z ozirom na imperijalistično politiko Italije v Afriki in Orientu. Italija torej nima pravih zaveznikov.

Čeprav se trudi zanje. Sedanje poli- tične razmere pa ne morejo biti traj- ne. Zato hoče Francija imeti v vzhod- ni Evropi močno zaledje proti Italiji, ki bi ga tvorila zveza držav Podu- navja in Balkana. Razen Avstrije in Madžarske so te države povečini slovanske, v kolikor niso slovanske, so pa enakega gospodarskega zna- čaja, to je, kmetiškega, kjer vlada enaka kmetiška in notranje upravna demokracija. Ta politična borba, ki se je udeležujejo mala antanta in Francija, Poljska in Francija, Angli- ja in Francija z Nemčijo, je politično važno gibanje glede na razvoj Evro- pe, ker na eni strani izolira Italijo, na drugi strani pa ustvarja barikado proti vzhodu. Vprašanje je le, ali bo ta politika vedla do pomirjenja ali do novih večjih konfliktov. V interesu svetovnega miru bi bilo, da se ustvar- jajo med državami miroljubni odno- šaji. Spletke še niso bile nikdar do- bra politika.

Kdo naj vzgaja človeško družbo.

Vzgoja človeške družbe je goto- vo najvažnejši problem. Propad na- rodov, krvave vojne, socialna beda: vse to so, kolikor ni kriva usoda ali nadnaravna sila, posledice slabe, ne- smotrene vzgoje! Naloga vzgoje pri- pada v prvi vrsti družbi, to je, odgo- vornim predstavnikom, parlamentom in vladam posameznih držav, ker so ti odgovorni za bodoči razvoj naro- dov in človeštva sploh. Ne trdimo pa s tem, da predstavniki družbe store svojo dolžnost. Ne morejo je storiti, ker sami niso vzgojeni in ker se žiri- rajo le kot zastopniki enega razre- da, čeprav bi morali posvetiti svoje sile in svojo oblast splošnosti. Me- ščanske vlade so konservativne ter se ne bavijo s problemi o bodočnosti v smislu splošnega blagostanja.

Danes imamo dobo porajajočega se socializma. Znanstveno je ugotovljeno, da je socialistična kultura kultura bodočnosti in bodoče druž- be, vendar se vzgoja ne vrši v tem smislu. Vzgoja se le malo ozira na realnost življenja in prav nič se pa ne vzgajajo narodi v socialističnem duhu, dasi je socialistična kultura aktualen problem, ki potrebuje nege, da se razvije v pravcu, ki ga ugotav- lja znanost.

Žalostna posledica te resnice pa je potem, da si mora razvoj sam ustvarjati pot, ker ga ovirajo oni, ki bi ga morali problematično pospe- ševati in podpirati.

Iz navedenih razlogov klerikali- zem ne spada v šolo; zlasti zaradi tega ne spada v šolo, ker trdi, da je socializem — krivoveren.

Meščanskim vladam sicer ne mo- remo zabraniti, da ugođe raznim kle- rikalizmom ter jim izročajo mladino v vzgojo. Prepričani smo pa, da to sto- re zgolj iz svojih konservativnih ego- ističnih razlogov, ker pričakujejo od njih v tem smislu ponižnih služabni- škkih poslov. Ali ravno ta vzgoja, ki jo goji klerikalizem, odvaja narode od realnega spoznanja in od nalog, ki jih ima socialistična kultura. Do- volj jasno nas uči zgodovina, kam je vodil klerikalizem razne države: Francijo, Italijo, Španijo, Avstrijo, Poljsko itd. Morda bo kdo rekel, da katastrof političnih in socialnih ni bil kriv klerikalizem. No, le počasi! Srednji vek je dovolj znan. V današ- nji dobi in v zadnjih stoletjih pa je bil klerikalizem najreakcionarnejša sila, ki je ovirala razvoj, se upirala novjšim problemom in danes se upi- ra socialistični kulturi.

Zato ne spada v šolo noben kleri- kalizem, zlasti pa ne oni klerikalizem, ki je v bistvu reakcionaren in kapi- talistično političen.

Vzgoja mora biti napredna, mo- derna, realna in mora sloneti na pro- blemih socialne kulture, ker je člo- veštvo že na taki stopnji razvoja, da to kulturo potrebuje.

Neverjetna vest.

V berlinskih in budimpeštanskih listih po- ročajo po ruskem listu »Krasnaja Zvezda«, da obstoji med Poljsko, Rumunijo in Fran- cijo ter Nemčijo in Francijo tajna pogodba, ki naj prepreči zedinjenje Avstrije z Nem-

čijo. Čehoslovaska bi morala v takem slu- čaju zasedati Dunaj, Linz in Salzburg. Jugo- slavija pa Celovec in Gradec. Vodstvo take operacije ima v rokah francoski generalni štab.

Vera in zgodovinski materializem.

(Kratek odgovor na »Neizogiben odgovor« v 39. številu »Del. Politike«.)

V času, ko v Sloveniji po pooblastilu rimskega papeža oživljajo cerkveni krogi »katoliško akcijo«, je na čudovit način — čudovit v času razpusta vseh političnih verskih organizacij v državi — kar 1000 slovenskih občin naenkrat poslalo Nj. Vel. kralju spomenico, v kateri beremo med drugim sledeče:

»Z zaupanjem, s katerim smo se eklenili jugoslovanske države, se obračamo na Vaše Veličanstvo v najresnejši zadevi: **verouk v šoli!**... Če naj bo naša država trdna in neomajljiva, mora biti spoštovanje kraljeve in državne avtoritete globoko zasidrano v srcih državljanov. Katoliška cerkev uči vernike, da je oblast kraljev od Boga in spoštovanje te oblasti je sankcionirano po božji zapovedi! Ali ni vprav v sedanjih časih, ko skušajo mednarodne socialistične sile podreti dosedanje temelje človeške družbe, potrebno, da polagamo v srca naše mladine te božje temelje za državno in kraljevo avtoriteto?»

To sem čital v »Slovenca« baš, ko sem razmišljal, kako bom odgovoril piscu — t., ki je v 39. številu »Del. Politike« pobijal moje stališče, ki sem ga izrazil o veri in cerkvi v članku »Zveza s krščanskimi socialci« v 33. številu našega lista.

Jaz sem dejal, da pravi marksist ne more biti pristaš nobene vere. — t. — pa pravi, da se marksisti prav v razmerju do

vere ločijo v dve struji, in sicer: da so boljševiški brezverci, socialdemokrati pa verski ljudje. Za dokaz navaja dve imeni. Lenina in Maxa Adlerja. Jaz v vernost M. Adlerja resno dvomim. On je sicer pristaš Kantove filozofije, toda filozofija nima z religijo (vero) nič opraviti. Vsaka filozofija operira več ali manj z logičnim mišljenjem, dočim vera enostavno zapoveduje, da verujemo v nekaj in pri tem nič ne preiščujemo, ali je mogoča dotična stvar, v katero naj verujemo. Nikakor se pa marksisti po svojem razmerju do vere ne ločijo v boljševike in socialdemokrate. Prav tako, kot je bil brezverec boljševik Lenin, je bil brezverec tudi menjševik (socialdemokrat) Plehanov, znameniti ruski marksistični teoretik. In sam Marx, oče znanstvenega socializma, je bil dosleden brezverec. Saj od njega izvira slavnj izrek: »Vera je opil (strup) za narod.«

— t. — pravi dalje: »V verstvo bodo spadali vedno odgovori na vprašanja, ki jih še znanost ni rešila. Kar znanost ne zmore, mora rešiti verstvo.« Čudno mišljenje je to za marksista. Res je, da znanost še marsičesa ni rešila, toda rešila bo še vsa vga. In ne vem, kako naj razumen človek prepušča religiji, verstvu to, česar znanost do tega trenutka še ni razvozljala. Nesprotno, skrbeti je za čim večji napredek znanosti. Vera sama nam ne bo ničesar dognala, ona

bo jutri kot do danes učila o nebesih, vical in peklju — in blagor onemu, kdor se na nebesa veseli. Jaz vem, da jih nad zvezdami ne bom našel.

Popolnoma drugo vprašanje pa je, če smejo v delavskem gibanju sodelovati verski ljudje. Marx pravi:

»Vera (religija) nam ni vzrok, temveč pojav človeške omejenosti. Zato si razlagamo versko omejenost svobodnih državljanov iz njihove splošne omejenosti. Ne trdimo tega, da se morajo otresti verske omejenosti zato, da se otresejo posvetnih vezi. Mi trdimo, da bo njihova verska omejenost odpravljena, čim bo odpravljen posvetni jarem. Mi ne izpreminjamo posvetnih vprašanj v teološka, temveč teološka vprašanja v posvetna« (teološki pomeni tu verski, božji).

Za Marxa je torej verski človek — omejen. Omejen zato, ker živi v družbi, v kateri si ne more razlagati vsega — pa se zateka k bogu. Vere so se vedno izpreminjale, kakor so se izpreminjale razmere, v katerih so ljudje živeli. V socialistični družbi bo spodkopana vsaka socialna korenina verstva, ker ljudje bodo videli, kako se družba vodi in s tem bodo videli, da ni nikjer vmes takozvanega »božjega prsta«. Danes pa je gotovo večina ljudi verni. In socializem vse te ljudi združuje, ker se bo mogel uveljaviti le z voljo večine proletarskega razreda. Torej tudi ta — t. — lahko mirno ostane pri verski večini in se hkrati udeležuje v obstoječem strokovnem

gibanju, kjer niso sami marksisti. Pravi marksisti pa, ponavljam, ne morejo biti drugrega kakor brezverci. Kakor hitro nekdo reče, »da verska vprašanja izpreminja v posvetna«, t. j. da razlaga boga iz sveta in narave in ne sveta od boga — je brezverec. Vsak škof mi bo na to pritrldil. Za delavsko gibanje v celoti pa je vera privatna stvar, dočim je nasprotno za klerikalizem vera politično vprašanje, s katerim hoče cepiti delovno ljudstvo, ne z namenom, da rešuje cerkev, temveč z namenom, da demagoško brani gotovo gospodarsko in politično stanje.

Delavsko gibanje pozna različne svoje organizacije, izmed katerih se ena imenuje pri nas »Svoboda«. Ta mora izobraževati delavstvo v vseh ozirih. Smatram, da je njena dolžnost, da začne svojem članstvu razlagati verska vprašanja. Kajti, čim več marksistov, čim več zavednih borcev bo imelo delavsko gibanje, tem bolj bo napredovalo.

P. S. Na drugo polovico »Neizogibnega odgovora« ne bom odgovarjal, ker me tu — t. — ni prav razumel. Socializem je gotovo za ročne in duševne delavce eden in isti, samo da ga na različne načine razlagajo ljudje, ki so se ga oprijeli pod različnimi okoliščinami. Pod fizično silo nisem mislil silo surove pesti, temveč silo strnjene množice. Kajti ideja postane zmagovalna šele, ko je vtelesena v volji in gibanju enotne, organizirane množice.

Dnevne novice.

Mednarodna konferenca dela v Ženevi je pričela zborovati dne 30. t. m. Za predsednika je bil izvoljen bivši nemški minister Henrik Brauns.

Mednarodni strokovni kongres se bo vršil v smislu sklepa izvršnega odbora, ki je imel v Pragi svojo sejo, začetkom julija v Stockholmu.

Amannulah, bivši afganistanski kralj, ki je hotel uvesti v državi razne reforme, je v vojni podlegel in zbežal v Indijo. Muslimansko duhovništvo se je upro reformam in nahujskalo prebivalstvo k vstaji. To je muslimanska akcija, ki je podprla reakcionarnega nasprotnika.

Madžarska je nezadovoljna, to je razumljivo. To je zopet povedal madžarski ministrski predsednik grof Bethlen ob odkritju spomenika neznanemu vojaku v Budimpešti. Bethlen je rekel: To je temeljni kamen madžarske bodočnosti in ne njen nagrobni spomenik. To je simbol, da hoče Madžarska še dalje živeti. Brez kralja je Madžarska danes kakor tisočletni krivec. — Te besede je Bethlen govoril, preden je odšel v Pariz in potem v Madrid na Špansko, kjer bo imelo društvo narodov svojo sejo.

Stavka tobačnih delavcev. V južni Bolgariji v okraju Haskov, kjer pridelujejo tobak, je stopilo v stavko 5000 delavcev, ki zahtevajo povišanje plače za 15 odstotkov. Policija pazi seveda na red in je aretirala več agitatorjev.

Ivan Vajkard Valvasor. V Ljubljani so vzdali 28. t. m. spominsko ploščo na rojstno hišo grofa Ivana Vajkarda Valvasorja na Starem trgu št. 4. Valvasor je bil goinec jezuitov. Mnogo je potoval po Evropi, Afriki in drugod. Leta 1672. se je vrnil v Ljubljano. Valvasor je napisal opis Kranjske »Ehre des Herzogtums Krain« v sedmih zvezkih na 3320 straneh in s 523 slikami. Sestava in izdaja tega dela ga je veljala mnogo truda in denarnih stroškov. Gradivo je zbiral sam, risbe in slike izdeloval sam, tako, da je zapravil pri tem svoje veliko imetje. Njegova knjiga sicer ni znanstveno dovršena, vendar pa vsebuje važne podatke za domačo zgodovino.

Madžari imajo zopet vojaškega škola. Novi madžarski vojaški škof je dr. Hasz. V svojem prvem pastirskem listu na katoliške vojake pravi: »Junaki svetega mčca

ste, katerih naloga je, da varujete domovino pred notranjimi in zunanji sovražniki ter delujete za nje utajenje.« — Pastirski list je torej imperijalistično pobarvan. Tudi madžarski politiki pravijo, da mora postati Madžarska velike in škof nalaga junakom svetega mčca, da pomagajo tudi on, če pride do imperijalistične vojne.

Pisatelj Maksima Gorkega je izvolil na poseben predlog kongres ruskih zveznih držav za člana komisarijata. Kongres je s tem hotel dokazati, da cenj pisatelja, ki ga ves svet priznava.

Sto Wranglovih kozakov se je izselilo v južno Ameriko v republiko Peru. Država je brezplačno odstopila oženjenim po 20. samcem pa po 10 hektarjev zemlje. Pozneje se izselijo še nadaljnji ruski begunci.

Angleški publicist Seaton Watson je prispel v torek, dne 29. maja, v Ljubljano. Prepotoval bo države male antante, najprej Jugoslavijo, potem Rumunijo in končno Čehoslovaško.

Vaša želja je

imeti čevlje, kateri se dobro priležejo, da so čevlji prvovrstne kvalitete ter po odgovarjajoči najnižji dnevni ceni

Uresničite to željo

z nakupom

KARO ČEVLJEV

Maribor, Koroška c. 19

Po začasni zatvoritvi zavetišča za brezposelne in potujoče delavce v Ljubljani.

Brezposelni se preživljajo deloma s podporami, ki jih dobivajo od Borze dela, občin, raznih humanitarnih institucij itd., deloma s priložnostnim delom, deloma pa z beračenjem. Podpore v naturalijah so za brezposelne delavskega stanu bolj koristne kot pa denarne. Če dobi brezposelni delavec 70 ali 100 Din, je navadno še isti dan suh. Privoščji si po dolgem času dober zajutrak, dobro kosilo in dobro večerjo, ostanek pa zapije, dočim se z istim denarjem lahko plača n. pr. v kulturni Delavske zbornice za 7—10 Din popolna hrana. Če dobi tak brezposelni novo obleko, jo hitro »pretopi« v denar. Seveda so tudi izjeme.

O priložnostnem delu smo že govorili. Pripomnili bi le še, da se je lotilo dela, čim je s toplejšim vremenom priložnost za delo narastla, zelo mnogo izmed onih, ki smo jih imeli zaznamovane kot delomrzneže. Prepričani pa smo, da ne bodo nikjer dolgo vztrajali ter se bodo vr-

nili jeseni v Ljubljano brez prihrankov.

Beračenje je poglavje zase. Bilo je pozimi glavni vir eksistenčnih sredstev brezposelnih. V Ljubljani je vendarle precej dobrosrčnih ljudi. O gladi tu ni treba nikomur umirati, če hoče beračiti, dasi bi se to marsikateremu brezposelnemu pripetilo, če bi bil navezan samo na podpore in priložnostno delo.

Resnica pa je, da nekateri brezposelni dobrosrčnost Ljubljancanov preveč izkoriščajo. Poznam debeluharja, ki je izgubil službo, ker je večjo vsoto poneveril. Dečko sploh bolj nerad dela. Ker so ga spodili od doma, se je zatekel v azil te se preživljal s podporami in beračenjem. Bil je pa velik mojster v beračenju. Priberačil je vsak dan poleg raznih jestvin vo 50 do 70 Din, ki jih je izdal sladkosnednež večinoma na torte, potice in med.

Dočim pa so nekateri brezposelni pravi mojstri v pritiskanju kljuk, se drugi sramujejo ter se pripravijo do tega le v skrajni sili. Videli smo več nego enega, ki je ždel po dan, dva brez hrane v azilu ter zrl topo predse. Pa je pristopil ta ali oni k njemu: »Kaj, ti pa ničesar ne žreš? Ali se postiš? Ali misliš od gladi

crkniti?!« — »Nimam!« — »Tepec, idi kljuka pritiskat!« — »Sram me je. Pa tudi ne vem, kam naj bi šel!« — »Osel, kaj te bo sram. Krasti je sramota, prositi pa ne. Sicer je tudi beračenje prepovedano, toda kaj hočemo! Dela naj nam dajo, potem nam ne bo treba beračiti. Dokler pa tega ni, smo prisiljeni, da beračimo, če se nočemo obesiti. Jaz za svojo osebo se še ne mislim, ker pravtako rad živim ko oni, ki berače preganjajo. Tu imaš, najej se; nato greš z menoj, pokažem ti, kje boš kaj dobil!« Med proletarijatom, ki je obiskoval azil, so prav tako kot med »buržuji« dobrosrčni ljudje in zakrknjeni egoisti, samo da je prvih med proletarijatom nedvomno relativno mnogo več kot med »buržuji«, drugih pa mnogo manj. Marsikdo je delil s tovarišem, ki ni imel, zadnji kosček priberačenih odrezkov in zadnjo cigareto.

Nekateri naši brezposelni imajo dobro nabrušen jezik. Dr. K., bivši trgovski sotrudnik in odvetniški uradnik, ki je omehčal na deželi že marsikatero materinsko srce z besedami: Glejte, mamica! Tudi vi imate otročičke. Ali veste, če jih boste mogli vse dobro preskrbeti in če ne bo moral ta ali oni od njih hoditi po

svetu kot siromak, tako kot jaz? — je obiskal nedavno samostan pri križevniški cerkvi, da bi si izprosil kosilo. Na stopnicah je srečal duhovnika: »Hvaljen bodi Jezus Kristus! Klanjam se, gospod župnik! Prosil bi...« — »Aha, aha, vi, zapomnite si: pri nas dajemo samo ob petkih. Da, samo ob petkih! Zapomnite si!« — »A, tako, gospod župnik?! Poizkusite vi jesti samo ob petkih. Videli boste, koliko časa boste živeli!« — To rekši, jo je »dr.« K. urnih krač odkuril, ne da bi čakal, da bi poklical duhovnik policaja.

Obstoječemu družabnemu redu proletarijat, ki se je shajal v ogrevalnici in v azilu, ni nevaren. Političarji naši ljudje niso. Skoraj vsi so odobravalji sedanji režim ter bili mnenja, da bi bil že davno preje na mestu. Med obiskovalci azila smo imeli tri nekdanje komuniste. Bilj so vseskozi dostojni ljudje, ki niso svojoega prepričanja nikdar nikomur vsiljevali. Dva sta se kmalu neznanokam izgubila. Tretji, ki so ga krstili nato kratkomalo za »Komunista«, je povedal tuintam kako smešno iz sovjetske Rusije.

(Dalje prihodnjič.)

Koncert »Cankarja in Beograda.« »Cankar«, kulturno in prosvetno društvo slovenskih delavcev v Beogradu priredi v soboto, 1. junija t. l., ob 21. (9.) uri v veliki dvorani palače Delavske zbornice (Nemanjina 34) svoj koncert s sledečim sporedom: Mešan zbor: Jandl: **Dragi je daleko**; Mav. **Tinca**; Jereb: **Prepelica**. Ženski zbor: Mendelsohn: **Smarnice**; Mendelsohn: **Ljubezen** in Lajovic: **Pesem**. Mešan zbor: Dr. Krek: **Srbska narodna** in Dr. Schwab: **Dobro jutro**. Dirigent g. Stanko Benedik. Po koncertu ples. Igra prvotrazadni salonski orkester g. Kupierberga.

Znani ameriški milijonar in industrialec Henrik Ford je silno vnet za protialkoholno gibanje. Mnenja je, da morajo stati vsi industriji na takem stališču. Ford obljublja, da začne propagando za prohibicijo tudi v Evropi, najmanj pa, kar bo storil, bo to, da se v vseh industrijah, kjer ima on vpliv, alkohol prepove.

Bogastvo bivšega nemškega cesarja Viljema II. Med najbogatejše Nemce spada bivši cesar Viljem II. S Prusijo se je poravnal ter obdržal na podlagi sklenjene pogodbe ogromna posestva, ki so vredna 500 milijonov mark (blizu 7 milijard dinarjev). Vsekakor pa ima Viljem še druge vrednosti.

Avstrijski romarji pri bivši cesarici Ziti. Avstrijski in ogrski romarji so pod vodstvom patra Alojzija Wilflinga iz Gradca obiskali na Španskem v Leucitu bivšo avstroogrsko cesarico in otroke ter izrekli vdanost cesarski rodbini. Taka akcija proti avstrijski republiki je politična in Avstriji imajo prav, če povedo javno, da takih akcij ne marajo, ker so demonstracija proti državi in utezneje prej ali slej dovesti do vojne. Ali ne?

Osební blagajnik bivšega cesarja Viljema II. je bil nenadoma odpuščen iz službe, ker ni mogel dati računov za okoli 100.000 mark (to je 1.300.000 Din). Blagajnik Ritz je organiziral pod imenom »Vrtuar« posebno organizacijo, ki naj bi spravila Viljema zopet na nemški prestol. Organizacija je veljala ogromno. Šefi podružnic so imeli do 27.000 Din mesečne plače. Ritz je ustanovil tudi tovarno za umetno svilo, toda denarja za njegovo akcijo je bilo vedno premalo. Socijalisti bodo interpelirali v državnem zboru, kaj misli vlada ukreniti proti imenovanemu društvu.

Legitimiranje članov in sivocev OUZD. Dogajajo se slučaji, da prilajajo nekateri člani in njih svoji v ordinacijo k zdravnikom Okrožnega urada za zavarovanje delavcev brez legitimacij, s katerimi bi mogli dokazati svojo identiteto (istovetnost). Zato se člani in njih svoji tem potom opozarjajo, da morajo k vsaki ordinaciji prinesiti seboj poleg predpisanih uradnih listin tudi še osebno legitimacijo, n. pr. delavsko knjižico, legitimacijo društev s fotografijo itd. Kdor pride brez take legitimacije v ordinacijo, ne bo sprejet.

Mehikanski general Calles, ki je prevzel vodstvo vojske proti klerikalnim revolucionarjem v Mehiki, je sedaj, ko je upor zadušil, odstopil in se ne bo mešal več v politiko. Potoval bo v Evropo.

V azijski Turčiji, v mestu Karahisar in Sušekiru in okolici je bil hud potres, ki je porušil popolnoma 1357 hiš, deloma pa 313. Ubilih je bilo 64 oseb, ranjenih pa 72. V Aziji med Črnim in Kaspiškim morjem je bilo v zadnji dobi več silnih potresov.

Kolkovna prostost pokojninskega zavarovanja nameščencev. Nekateri uradi zahtevajo, da plačujejo člani Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani kolke za razne vloge, listine in potrdila. Zato opozarjamo, da so po §-u 87. zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev vse obravnave in listine, potrebne za osnovo in ureditev pravnih razmer med Pokojninskim zavodom in njegovimi člani (službodajalci in nameščenci) proste kolkovine in neposrednih pristojbin. To kolkovno prostost je minister za finance z odločbo z dne 22. 10. 1928, št. 89.859, objavljeno v »Službenih Novinah« z dne 10. 11. 1928, št. 263/LXXXVI, in v Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti z dne 22. 11. 1928, št. 371/110, potrdil. Zato ni treba kolkovati prošenj za rente, odpravnine ali povračila premij, zdravniških spričeval, potrdil, da je bivši zavarovanec že najmanj 6 mesecev brez opravila, zavezanega pokojninskemu zavarovanju, rojstnih, poročnih in mrtvaških listov, potrdil o skupnem življenju v zakonu, potrdil o življenju ali vdovstvu, pobotnic o prejemu zavarovalnih dajatev, prijav ali odjav v zavarovanje, prizivov zoper zavarovalne odloke in sploh vseh dopisov v zadevi pokojninskega zavarovanja nameščencev.

Opozorilo zavarovancem Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Zadnje čase se množijo slučaji, da se morajo člani OUZD radi neupravičeno, ozir. na protizakonit način doseženih dajatev, zagovarjati pred sodiščem. So to pretežno prestopki, ko član v času bolezni (poroda) ob prejetju hranarine (porodnine) opravlja zajedno tudi namezdno delo. Ker se krivca obdoli poleg na povračilo povzročene škode tudi na **zaporno kazen**, se vse zavarovance opozarja, naj ne skušajo zlorabljati zavarovalna sredstva, sicer bi imeli opravka s sodiščem.

Na letošnjem mednarodnem vzorčnem veljesejmu v Ljubljani od 30. maja do 9. junija razstavlja več kot 600 razstavljalcev najrazličnejše blago. Specialne razstave so: Razstava poljištv, avtomobilska razstava, francoska, belgijska, italijanska, braziljska razstava, razstava poljedelskih strojev, higijska razstava. Vsako lahko združi svoj dopust z obiskom veljesejma in si ogleda prirodne lepote Slovenije. Legitimacija daje pravico do popusta na železnih in pa-

robrdih in se dobi za Din 30.— v vseh večjih denarnih zavodih, uradih »Putnika«, pri trgovskih zbornicah in društvih ali naravnost od Veljesejma. Posetnikom so stanovanja preskrbljena v hotelih in privatno.

Človeško življenje obstoji iz samih malih priložnosti, ki naj bodo kar najbolj ugodne. — Vsaka poedina bo za Vas lepša, če se ne mučite. — Za pranje vzemite torej SCHICHT-ov »RADION«.

Letna članarina za »Cankarjevo družbo« znaša 20 Din. Za to dobiš jeseni štiri tepe knjige. --

Kultura.

Klavern večer srbskih književnikov. Več nego deset let je bilo treba, da so prišli srbski književniki v Ljubljano. Slovenski so hodili lani v Beograd. Vsi taki večeri, kjer se povdarja bratska skupnost treh narodov ali tudi plemen, za umetnost, pa najsi bo meščanska, niso doprinesli nič pozitivnega. Tako tudi zadnji, ki se je vršil v pondeljek 13. t. m. v Narodnem gledališču. Nastopilo je pet književnikov, izmed katerih je nekoliko izstopal samo Kašanin. Ni sicer mogoče podati končno veljavnega mnenja, ker vsi so recitali odlomke, le Desanka Maksimović je brala serijo svojih ženskih impresij. Prav resnično je povedal uvodničar, da sodobni priznani srbski pisci nimajo smisla za socijalno tendenco in to jih za sodobnega človeka, ki se bori vprav za socijalno pravico, prav dobro karakterizira... Meščanski listi so pisali o frenetičnem aplavzu... tudi prav! Vemo, da se je zdelo marsikomu lepo in dobro ob besedah, ki so bile povečini samo-besede, prazne, krasnoslovne kot srednjeveški parfum. Toda, kaj bi o tem? Mogoče, da je bilo še največ resnice za ves večer v stavku: »Klemer... još jedan vermouth sa gorčinom!« Škoda samo, da omenjeni recitator ni bil poslednji. Tako bi dobil konec svoj klica.

Koncert »Hlahola vinohradskega«.

Na svoji turneji po Jugoslaviji, je posetilo češko pevsko društvo »Hlahol vinohradský« tudi Maribor ter je priredilo 29. maja v Unionski dvorani zelo uspešni koncert. Na skrbno izbranem programu so bile izredno težko kompozicije znamenitih čeških komponistov (Foersterja, Axmana, Kříčke, Suka, Leontoviča, Krejčega, Zicha in Aima). Pri koncertu smo občudovali naravnost izborna pevsko tehniko, zlasti pa uglasjene in zlate glasove ženskega zbora. Ves zbor se odlikuje po dramatičnem podajanju, ki se je zlasti pokazalo pri plastični Kříčkovi »Krajini«. Nekatero skladbo so morali pevci ponoviti, po izčrpanem programu pa so morali publiki, ki se kar ni mogla ločiti, navreči še nekaj točk. Zbor je dirigiral z velikim temperamentom dirigent K. Šejna.

Harmonija v naravi in človek.

Da cvet nanovo oživi, obraz v veselju zakipi, ko v igred vrača se, to vem.

Da s tajnim dletom čas-kipar vrhè drobi goram vsikdar, dolinam kleše harmonijo.

Da človek umni — stvarstva kralj!? — ubija tebe kot žival, o bratje — to boli — boli!

Enostavnejše in cenejše prati! to naj bo geslo za prihodnje pranje. Neprijetno in trudapolno pranje na perilni deski, ni samo muka, ampak je tudi mnogo dražje. Uporabljajte »Persil«! Perilo je treba samo nekoliko časa enostavno kuhati in uspeh je: cvetnobe in svežedehteče perilo.

Zadružno gibanje.

Člansko zborovanje na Savi. Dne 26. t. m. se je vršilo v Delavskem domu na Savi člansko zborovanje Konzumnega društva pri dokaj dobri udeležbi. Shod je vodil zadr. Bručan, referirala pa sta o posmrtninskem in odpravninskem skladu zadružnika Kobler in Zugwitz. Iz debate, ki je sledila, je bilo povzeto, da se tudi v gorenskem okrožju — tej največji trdnjavi procentov — že širi smisel za novo ustanovljeni sklad in je pričakovati v tem oziru zadovoljivih uspehov. Pri tej priliki se je sprožila misel, naj bi se najstarejšim in najzvestejšim članom Kodesa, ki so pristopili k skladu, za slučaj smrti poleg posmrtnine izplačalo vsakomur po 1000 Din iz budžeta onih 25ih vsakoletnih nagradencev, kakor jih predvideva pravilnik sklada. O stvari bo sklepalo načelstvo in nadzorstvo zadruge. Istočasno je bil soglasno odobren sklep, naj se letošnji zadružni dan na Savi praznuje še posebno slovesno, ker je združen z 20-letnico obstoja tamošnje podružnice.

Maribor.

Ljudska univerza v Mariboru V petek, 31. maja, ob 8. uri zvečer, zadnja prireditve tekoče sejeje. Predava eden najbolj priljubljenih zagrebških predavateljev in znani hrvatski zgodovinar prof. dr. Rudolf Horvat, ki je priredil svoječasno izletniškom Ljudske univerze v Zagrebu tako krasen

„Naš zakon je srečen,“

pravi mlada gospa Mica. „Zmeraj imam časa za svojega moža, tudi ko se pere perilo. Jed je vedno ob času gotova, ker RADION pere perilo sam.“

Varuje perilo!

sprejem. Za temo si je izbral zelo aktualen predmet »Dalmatinski otoki« in bo pojasnil njih krasoto na mnogih lepih skioptičnih slikah.

Razglas. Mestni gradbeni urad je izvršil regulacijske načrte za Magdalensko predmestje in sredino mesta, ki sta vsem interesentom na vpogled v uradu Frančiškanska ulica št. 8, I. nadstropje, soba št. 5 v dneh 1.—15. junija 1929 med uradnimi urami 8.—12. V istem času je vložiti tudi ev. ugovore. Regulacija Magdalenskega predmestja obsega zemljišča v obsegu: Tržaška cesta — Stritarjeva — Beograjska — Fochova — Radvanjska ulica — južna meja mesta. Regulacija sredine mesta obsega predvsem Slovensko in Vetrinjsko ulico, progo Smetanova — Orožnova ulica — Slomškova trg — preko Gosposke ulice v Jurčičevo ulico do Marijine ulice in deloma v obsegu Frančiškansko — Slovensko — Strossmayerjevo ulico — Drava ležeče ulice. Vsak interesent mora pri ogledu navesti številce njegove parcele, oziroma hiše.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru bo imelo od 1. junija dalje svoje poslovne ure vsak delavnik od 6.—7. ure zvečer. Pojasnila in nasvete dobivajo samo oni člani, ki so poravnali članarino za tekoče leto.

Urad društva stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnjo okolico posluje od 1. junija t. l. dalje vsak delavnik od 6. do 7. ure zvečer v društveni pisarni na Rotovškem trgu. Pojasnila se dajejo le članom, ki so članarino za tekoče leto plačali.

Zanimive novice prinaša zadnji čas ljubljanski »Slovenec« iz Maribora. O muškaltelu je vedel sicer »Slovenec« poročati samo govor kaplana Hrastelja, ki ga ta nikdar govoril ni. Zato pa ve »Slovenec« mnogo več povedati o modrasih, ki jih preganja mestni fizik dr. Wankmüller, kadar hodi v Zagorje z zdravstvenim inspektorjem, specialistom za ušesne bolezni, dr. Dernovška v Zagorje ribe lovit. Baje je naš mestni zdravnik pri tej priliki z naravnost popisano vredno eleganco spravil na drugi svet krepkega modrasa. Poročevalec je vedel prav natanko poročati krstna in osebna imena vseh udeležencev te junaške družbe. Kljub temu pa se mu je vrnila pomota. V tej družbi baje ni bil omenjeni notar dr. Ivan Šorli, ampak inspektor dela, inženir Ivo Šorli, kar je pri tem zelo važno in potrebno, da vsaj mi takšne imenitne novice glede točnosti udeležencev popravljamo. Tudi glede zanimivosti novice bi se bilo vredno pripraviti s »Slovencem«. Nam n. pr. bi mnogo bolj prijalo, če bi »Slovenec« po-

ročal o imenitni dogodivščini svojega prijatelja, zdravstvenega inspektorja mariborske oblasti, specialista za ušesne bolezni, dr. Dernovška, ki jo je imel te dni v brzovlaku med Pragerskem in Poljčanami. Tudi čitatelji bi bili menda za tisto novico v »Slovencu« bolj hvaležni. Ker pa je v Mariboru že tako vpeljano, da resnično zanimive novice prinaša le naš list, bomo tudi s to zadevo postregli mi javnosti, ko se bo razpravljala pred sodiščem na št. 15. Na svidenje junaki in ribolovci!

Izlet pekovskih pomočnikov v Ljubljano. Pevski odsek pekov v Mariboru priredi vsako leto svoj izlet. Lansko leto so obiskali sodruge v Grazu (Avstrija), letos pa posetijo Ljubljano.

Ob tej priliki priredi Zveza živilskih delavcev Jugoslavije v Ljubljani dne 8. junija 1929 ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice »Pevski koncert«, pri katerem sodelujejo:

Pevski odsek pekov Maribor.
Pevska odseka pekov in mesarjev Ljubljana.

Pevsko društvo »Cankar« Ljubljana.
V nedeljo, dne 9. junija 1929, ob 3. uri popoldne se vrši velika vrtna veselica v hotelu »Tivolj« (Svitarjeva) s petjem, godbo, plesom, srečolovom itd.

Vabimo vse ljubljansko delavstvo, da se udeleži koncerta in veselice, posebno pa se pozivlja delavstvo, da se udeleži sprejema mariborskih sodrugov v soboto, dne 8. junija ob pol 6. uri zvečer na glavnem kolidvoru, ko dospejo z brzovlakom.

Senovo pri Rajhenburgu.

Končno po dolgem času se je zopet v naši občini začelo po malem sejati. Prva letošnja seja se je vršila v četrtek 9. maja. Bila je dokaj burna in v znamenju nekdanjih črnih partizanov. Nerazumljivo nam je, kakšen motiv je pognal g. župana do spremembe kraj. šolskega sveta? To so še vedno ptiči »kukavičjega kova«, ter še vedno živijo v iluzijah na prelepe čase, ko so smeli vse storiti, kar se jim je zazdelo, ne glede na levo ali desno. — So posebne sorte državotvorci, ki se radi tudi spozabijo nad 6. januarjem. — Pri 1. točki dnevnega reda, volitve, odnosno sprememba kraj. šolskega sveta, so pokazali, da ne vpoštevajo zakona tako, kakor ga vsi drugi državljani moramo, temveč se jim še vedno hoče vko-reninjenih privilegijev. Značilno je to, da bi g. župan še vedno rad »odvagal« devetega, kar pa ni šlo tako gladko. — Dokaz:

glasovali so kompaktno »Viribus-Unitis«, kakor bi se nič ne zgodilo v državi, po receptu lanskega konstituiranja. — Imeli so pa smolo, da se po njih namišljena dva odbornika, nista udeležila seje. — Kljub temu, da so imeli dobro pripravljen trik, ker je župan odbor jedva dobrih 15 ur pred sejo obvestil, da bi ja »ta gobezdavi« ne prišli, in po njegovem računu v kalnem ribarilu, se mu je »trikček« temeljito izjalovilo! — Razume se, da se je protestiralo proti nezakonitemu prepoznemu obveščanju odbornikov, kajti delavec ni prost, kadar se komu zazdi, in zadnji moment ne more iskati dopusta. Zahtevalo se je, da v bodoče pravočasno obvešča odbor. — Iz splošnih razlogov, posebno pa iz spoštovanja demokratičnega parlamentarizma, je pri volitvi bivša opozicija volila odbor kraj, šolskega sveta nestranksarsko, dočim so bili vladajoči absolutno za svoje »ta zveste«. G. župan se je še pritoževal napram našemu članu za neloyalnost. — Rezultat je pa bil kljub temu negativen, in je prišlo do ožjih volitev z istim efektom, nakar je odločil žreb v njihovi prilogi. — Da osvetimo pred javnostjo te krščanske može: G. župan predlaga odboru za svojega zvestega svetovaleca nekoga posestnika in obrtnika, da sprejme njegovo 80 let staro mater v občinsko oskrbo! Na pripombo, da bi to bila vnebovpijoča krivica, se je ta posestnik prav drastično branil: »Saj sem že moral zanjo 200 Din plačati, z lastnim trudom sem si preskrbel to, kar imam, pa imam tudi še več bratov in zakaj, da bi se še tistih ne »pritisnilo«, da bi ravno on moral za svojo mater skrbeti!« — Naš g. župan so pa jako brihten diplomat; opazivši nastalo situacijo, hitro »devisko« sramežljivo povese oči in pravijo: »Ti, že radi zakona tega ne smemo privoliti, ker poseduješ toliko, da lahko preživiš svojo mater, ki itak ne bo dolgo živeła. To je bilo »zelo« modro od g. župana.

Po izčrpanju dnevnega reda kot je običajno, prosi s. Baraga za besedo k slučajnostim, in vpraša g. župana za pojasnilo glede nastavitve tajnika, za kojega je odbor določil pri proračunski seji za leto 1929. mesečno plačo po Din 1000.— Pa ga g. župan prekine, češ, da ta »predlog« ni na dnevnem redu. — Na pritisk s. B., da ga stavi na avizirano sejo, ki se ima vršiti 26. t. m., se naivno izgovarja, da niti on sam ne ve, kakšni predlogi bodo takrat najbolj »nujni«. — Je pa stvar takšna, da je bil ta predlog pri proračunu za leto 1929. zelo nujen, to pa ne vemo, ali za njega, ali za koga drugega. Na protest s. B., da to ne gre, je g. župan na takratni seji slovesno izjavil, da tajnika rabimo, in da ga odstopi kot dosedanji tajnik, za tajnika pa moramo zglasovati najmanj plačo Din 1000.— Na-

stalo je prerekanje, da ta predlog ni bil na dnevnem redu in pri slučajnostih se predlogov ne vpoštevata, nakar je dal sledečo izjavo: Prišel se je nekdo iz Stolovnika predstaviti, ki pa ni bil klasificiran, za očno pa jaz kot župan odgovorjam (to je jako komoden odgovor!), nakar s. B. apelira na odbor, da se ta zadeva glede tajnika reši, ter razpiše potom časopisja mesto tajnika, kar pa g. župan kategorično odklanja. Še celo pri njegovih je bilo opazati, da se jim tako početje ne zdi pravilno. Bomo videli in se še povrnemo k zadevi.

Merodajna oblastva pa prosimo za sledeče pojasnilo: 1. Je to dopustno, da g. župan v eni osebi posluje kot tajnik in blagajnik? 2. Je to dopustno, da se uraduje v gostilniških prostorih g. župana? 3. Je to dopustno, da g. župan pripušča samovoljno tajnikovanje svoje hčerke? 4. Konstatiramo, da se ljudi, ki rabijo občino, s takšnim početjem indirektno navaja na alkohol, saj se mnogokrat sliši: za pol litra moram vzeti seboj, ker bo treba čakati, itd.

Nace Mihevc:

V Zagreb k Josefini Bakerci!

V zagrebških svetovnih listih, ki jih zadnje mesece zvesto čitam zaradi njihove važne vsebine, sem bral, da je prišla v Zagreb slavna črna zvezda, čokoladasta Josefina Baker, hči belega očeta in črne matere, svetovno znana plesalka. Iz »Jutranjega lista« sem tudi zvedel, da bo dala eno predstavo v veliki dvorani zagrebškega zbora po znižanih cenah, tako da si jo bo lahko vsakdo ogledal za majhen denar. Jaz sem sicer že star 67 let in sem že tretjič oženjen, vendar pa lepo žensko še vedno rad vidim. Po kratkem premišljevanju sem napravil trden sklep, da pojdem v Zagreb k Josefini Bakerci. Treba je bilo rešiti samo še vprašanje financiranja mojega potovanja. Ker ima v mojem domačem kraljestvu finančni portfelj moja žena in je bila moja dvanajstina za mesec april že skoro popolnoma izčrpana, sem se obrnil na njo, naj mi odobri primeren izreden kredit za potovanje v Zagreb. Ko sem ji na njeno vprašanje razodel, da šel rad v Zagreb gledati čokoladasto Josipino, mi je moja ljuba žena takoj odločno izjavila, da za tako potovanje »nema budžetske mogućnosti«. Kaj sem hotel. Obrnil sem se na svojo staro bančno zvezo Andreja Molinarja, ki mi je v resnici dovolil in odobril kratkoročen letični kredit 25 kovačev. Tako sem se odpeljal z opoldanskim mešancom v Zagreb. Ker se pa na progi med Zidanim mostom in Zagrebom nahajajo še vedno trhleni pragi, ki

se nočejo preseliti na oni svet in napraviti prostor mlajši močnejši generaciji, smo seveda imeli malo zamudo od 99 minut.

Ko stopim v Zagreb iz kolodvora na trg, vidim tam tja do hotela »Esplanade« in do poslopja zagrebške bolniške blagajne nepregledno množico ljudi, starih in mladih, moških in žensk, ki so navdušeno vzklikali in ploskali. Več je bilo ljudi in večje navdušenje, kakor bo takrat, kadar bodo v Zagreb inštalirali novega hrvatskega bana.

Pocukam za ramo bližnjega purgerja in ga povprašam, kaj vse to pomeni. On mi razodene, da vzklikajo Pepci Bakerjevi, ki pa se nekaj kuja in se noče pokazati svojim čestilecem. Zaupa mi je, da so pri njeni sinočnji predstavi neki hrvatski študentje kupili najdražje sedeže po 250 Din, ko pa se je predstava pričela, so razlili po dvorani amonijak in metali smrdljive bombe. Njeni oboževanci so sicer tiste študente, ki so z amonijakom branili moralo, do krvi pretepli, nato pa jih je še policija zaprla, vendar pa je Pepica sedaj užaljena in »kuha mulo«. Tudi mi je povedal, da je policija na intervencijo »Društva blagorodnih gospa« in prevzvišenega nadškofa nocojšnje ljudsko predstavo po znižanih cenah prepovedala. Sicer je veliki župan na intervencijo vevplivnih listov, kot »Novosti«, »Jutranji list« itd., sklep razveljavil, vendar je rešitev bila iz previdnosti dostavljena tako pozno, da se ne morejo več izvršiti potrebne priprave, tako da ne bo današnje predstave po znižanih cenah.

Jaz sem bil razočaran, ker sem zastoj prišel gledat Zagreb. Vendar sem imel srečo, omehčalo se je namreč srce črne zvezde, ki se je v tem trenutku prikazala na balkonu zbranemu občinstvu. Moje pero je preokorno, da bi opisalo njeno lepoto. Rečem samo to, da je vitka kakor podlasica, da je na debelo našminkana in da je barva njenega telesa nekako kot svetel oker in oranža.

Josefino sem vendar le videl, svoj namen sem vsaj deloma dosegel, čeprav nisem videl njenega plesa z bananami, v njeni obleki, ki so ji jo skrojili njeni starši.

Podal sem se nato v kavarno »Kerzo« v Hlci na malico. Kavarna je bila polna; nikdo pa ni govoril nič o hrvatskem kralju Zvonimiru in o razpetem lajbeču dr. Mačka, samo Bakerjevo so imeli vsi na jeziku. Tudi jaz sem se vtaknil v pogovor in dejal, da ne verjamem, da bi bila res hči črne matere. Izrekel sem sum, da je verjetno, da je po vsem telesu prepleskana. Komaj sem to izgovoril, že so me zagrabili trije potepini, ali kakor se jim v Zagrebu reče fičfirči. Niso uslišali niti moje prošnje, da bi mi pustili plačati malico, temveč so me dvignili v zrak in se mi je zdelo, da sem letel kakor po aeroplanu iz kavarne na ulico.

kjer sem telebnil s svojo levo stranjo na trdi tlak. Hitro sem se ozrl okoli, če je kje kak policaj, ker mi je znano, da ima tisti največ izgleda, da pride v »pržon«, kogar vržejo iz gostilne ali kavarne. K sreči ni bilo nobenega policajca v bližini. Res me je cela leva stran bolela, profitiral pa sem to, da zdaj vem, da se v Zagrebu ne sme čez črno zvezdo zabavljati.

Nato sem se podal v Vlaško ulico na večerjo. Vstopil sem v gostilno k »Zavednemu seljaku« in sem naročil za večerjo pravi madžarski perkelt in pet deci pristnega zagorjanca. Čeprav me je leva stran bolela, mi je večerja dobro teknila. Tudi v tej gostilni niso o drugem govorili kakor o Pepci in zopet o Pepci. Ker imam jaz neumen Kranjec tak dolg jezik, da ne morem molčati, sem se seveda zopet vtaknil vmes. Dejal sem, če bi Josefina prišla v Slovenijo, n. pr. v Maribor, kjer je moj dobri prijatelj Bahun za občinskega očeta, bi Bahun nanjo udaril tako takso, da bi bila zares črna, ne pa samo čokoladasta. Nazadnje bi jo, ker s svojo umetno obrtjo potuje od mesta do mesta, obdavčil še po zakonu o krošnjarijih. Sploh pa, sem rekel, da so hrvatski študentje bedaki, ki najprej plačajo vstopnice po 250 Din, da branijo moralo, potem jih pa še natepejo in aretirajo povrh. Komaj sem izrekel to grajo, že so me zgrabili trije zagrebški purgerji in mi niso niti pustili, da bi plačal večerjo. Letel sem kot z aeroplanom na Vlaško ulico in sem treščil tam na desno plat svojega telesa; hitro sem se pobral, da me ne vidi kak policaj, ki bi me aretiral. Imel sem srečo: policaj, ki je stražil Radićevo knjigarvo, me ni videl.

Spoznal sem, da Kranjec v Zagrebu nima sreče. Poprej sem imel namen, ostati čez noč v Zagrebu, da vidim ponočno življenje tega našega kulturnega središča, sedaj sem pa sklenil, da se vrnem zvečer ob 10. uri z mešancom nazaj v Ljubljano. Bolele so me vse kosti mojega rojstva, tolažil sem se pa s tem, da mi dobri zavedni Zagrebčani niso pustili plačati niti malice niti večerje, tako, da v Zagrebu nisem niti krajcarja zapravil.

Po polnoči sem bil zopet v Ljubljani; ves vesel sem skočil iz vagona skozi vrata postaje na cesto. Tam se pa spomnim, da pred ljubljanskim kolodvorom ni nobenega »zahoda«, vrnil sem se nazaj, hoteč priti na peron, jok! Moral sem kupiti peronsko karto za en dinar. Tedaj en dinar sem vendar potrošil, pa ne zaradi Zagreba, temveč zaradi ljubljanske občine. Cel teden so me bolele vse moje kosti na levi in desni plati in moja ljuba žena mi je dajala mrzle obkladke na obe strani.

Tako se je godilo človeku, ki je hodil gledat v Zagreb črno zvezdo — Josefino Bakerjevo.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Kovinarji na Teznu in Mariboru.

Tajništvo posluje na Ruški cesti št. 5 vsako nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne in vsako sredo od 18. do 20. ure zvečer. Člani dobe istotam vse informacije.

Eksportna hiša

„LUNA“

Maribor, Aleksandrova cesta

Najcenejši nakup galanterije, vezene, otroških igrač ter pletenine domačega izdelka:

otroške nogavice od Din 5.— naprej	
damske	7.—
moške nog. (sokni)	6.—
vezene	1.—
čipke	1.—

Pleteni telovniki z rokavi, puloverji, cele obleke, perilo za dame in gospode, opreme za novorojenčke lastnega izdelka. Nadalje nudim: kravate, samoveznice, svilene trake, gumbce, sploh vse potrebščine za šivilje in krojače po brezkonkurenčnih cenah

Zveza delavskih žen in deklet

privedi v soboto, dne 1. junija ob 6. uri zvečer v Zadrudnem domu v Šiški ob priliki izleta savskih članic in otrok

čajanko z recitacijami

na kateri se bo pogostilo vse otroke članice zveze. Vabimo pa istočasno k udeležbi čajanke tudi vse ostale prijateljke delavske mladine. ODBOR.

Tvorniška založna perila

zato izredno nizke cene pri največji izbiri. Samoveznice, nogavice, konfekcija, čevlji pri

JOS. KARNIČNIK, Maribor
Glavni trg št. 11

Vsem cenjenim gostom naznanjam, da sem prenehal obratovati v **Prvi Dalmatinski kleti, Maribor, Mesarska ul. 5**, ter se vsem najtopleje zahvaljujem za naklonjenost, katero so mi izkazali do sedaj; ob enem pa naznanjam, da odpremo **dne 15. juiija 1929**

na Rotovškem trgu

gostilno Rotovž

V novih prostorih se bom potrudil, da bom kar najbolje zadovoljil svoje goste, katere vljudno prosim, da mi ostanejo naklonjeni tudi v bodoče. Točil bom prvovrstna dalmatinska in štajerska vina kakor tudi pivo; dnevno morske ribe na več načinov pripravljene. Za obilen obisk se priporoča

Josip Povodnik.

NAŠIM RODBINAM PRIPOROČAMO
KOLINSKO CIKORIJO
IZVRSTEN PRIDATEK ZA KAVO

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA
„DELAVSKI DOM“
V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 8% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 250 D

NAČELSTVO.